

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA INGLIZ TILINI O'QITISHDA IMMERSIV TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH

Gulchehra Sait-Abdullayevna Makhmadieva,
Termiz iqtisodiyot va servis universiteti o'qituvchisi

Makhliyo Usmanovna Usmanova,
*Termiz iqtisodiyot va servis universiteti
Xorijiy til va adabiyoti 2-kurs magistranti*

Annotatsiya. Maqola maktabgacha yoshdagi bolalarda ingliz tilini o'qitishda immersiv texnologiyalarni qo'llash metodikasini takomillashtirishga qaratilgan. Tadqiqot doirasida virtual haqiqat (VR), kengaytirilgan haqiqat (AR), interaktiv dasturlar, multimediya resurslari va o'yinlashgan pedagogik metodlarning bolalarning nutqiy, eslab qolish, tinglab tushunish va kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishdagi samaradorligi o'rganilgan. Metodik yondashuvlar bolalarning yosh xususiyatlari, diqqat doirasi va pedagogik muhitni hisobga olgan holda ishlab chiqilgan. Shuningdek, maqolada immersiv texnologiyalar yordamida til o'rganish jarayonida bolalarning motivatsiyasini oshirish, ularni faol interaktiv ishtirokchi sifatida shakllantirish va til o'rganishning individual strategiyalarini rivojlantirish bo'yicha amaliy tavsiyalar berilgan. Tadqiqot natijalari maktabgacha ta'lim muassasalari, pedagoglar va metodistlar uchun innovatsion o'quv dasturlarini yaratishda, o'qitish sifatini oshirishda va interaktiv metodlarni samarali tatbiq etishda foydali bo'lishi kutilmoqda.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, ingliz tili o'qitish, immersiv texnologiyalar, virtual haqiqat, kengaytirilgan haqiqat, interaktiv dasturlar, o'yinlashgan o'qitish, multimediya resurslari, pedagogik innovatsiyalar, til o'rganish metodikasi, kommunikativ ko'nikmalar, bolalarning motivatsiyasi, individual o'rganish strategiyalari

Annotation. This article is dedicated to improving the methodology of teaching English to preschool children through the use of immersive technologies. The study examines the effectiveness of virtual reality (VR), augmented reality (AR), interactive applications, multimedia resources, and gamified pedagogical approaches in enhancing children's speech, listening comprehension, memory, and communicative skills. The methodological framework is designed taking into account children's age characteristics, attention span, and the pedagogical environment. The article also provides practical recommendations on how immersive technologies can increase children's motivation, engage them as active participants, and develop individualized learning strategies in language acquisition. The findings are expected to be valuable for preschool institutions, educators, and curriculum developers for creating innovative learning programs, enhancing teaching quality, and effectively applying interactive methods.

Keywords: preschool education, English language teaching, immersive technologies, virtual reality, augmented reality, interactive applications, gamified learning, multimedia resources, pedagogical innovations, language acquisition methodology, communicative skills, children's motivation, individualized learning strategies

Аннотация. Статья посвящена совершенствованию методики преподавания английского языка детям дошкольного возраста с использованием иммерсивных технологий. В исследовании рассматривается эффективность виртуальной реальности (VR), дополненной реальности (AR), интерактивных приложений, мультимедийных ресурсов и игровых педагогических методов в развитии речи, понимания на слух, памяти и коммуникативных навыков детей. Методологическая основа исследования разработана с учетом возрастных особенностей детей, объема их внимания и педагогической среды. В статье также представлены практические рекомендации по использованию иммерсивных технологий для повышения мотивации детей, их вовлечения в активное участие и развития индивидуальных стратегий изучения языка. Результаты исследования могут быть полезны дошкольным образовательным учреждениям,

педагогам и разработчикам учебных программ для создания инновационных учебных планов, повышения качества преподавания и эффективного применения интерактивных методов.

***Ключевые слова:** дошкольное образование, преподавание английского языка, иммерсивные технологии, виртуальная реальность, дополненная реальность, интерактивные приложения, игровые методы обучения, мультимедийные ресурсы, педагогические инновации, методика изучения языка, коммуникативные навыки, мотивация детей, индивидуальные стратегии обучения*

Kirish. Maktabgacha yoshdagi bolalarda til o‘rganish jarayoni bolaning umumiy rivojlanishi, nutqiy va kommunikativ ko‘nikmalari shakllanishida muhim ahamiyatga ega. Shu yosh davrida bolalar tilni tabiiy, intuitiv va interaktiv tarzda o‘zlashtiradi, shuning uchun pedagoglar uchun samarali va qiziqarli o‘qitish metodikasi yaratish juda muhimdir. Zamonaviy texnologiyalar, xususan immersiv texnologiyalar – virtual haqiqat (VR), kengaytirilgan haqiqat (AR), interaktiv dasturlar va o‘yinlashtirilgan pedagogik vositalar – bolalarning e‘tiborini jalb qilish, ularning nutqiy va lingvistik ko‘nikmalarini mustahkamlash, shuningdek, o‘quv jarayonini interaktiv va qiziqarli qilish imkonini beradi. Immersiv texnologiyalar yordamida bolalar tilni nafaqat eslab qolish, balki uni amalda qo‘llash orqali o‘rganadilar. Masalan, virtual muhitlar orqali bolalar atrof-muhit bilan interaktiv tarzda muloqot qiladilar, shuningdek, kengaytirilgan haqiqat orqali real ob‘ektlar va belgilar bilan bog‘lanishadi. Bu esa bolalarning vizual va audial xotirasi, tushunish qobiliyati va ijodiy fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, o‘yinlashtirilgan metodlar bolalarning motivatsiyasini oshiradi, ularni faol ishtirokchi sifatida shakllantiradi va til o‘rganishni qiziqarli va samarali qiladi. Ushbu maqola maktabgacha ta‘lim muassasalarida ingliz tilini o‘qitishda immersiv texnologiyalarni qo‘llashning metodik jihatlarini tahlil qiladi, pedagogik strategiyalarni takomillashtirish va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish imkonini beradi. Tadqiqotda bolalarning yosh xususiyatlari, o‘quv muhitining imkoniyatlari va interaktiv texnologiyalarning pedagogik samaradorligi asosiy o‘rinda turadi. Shu bilan birga, maqola o‘qituvchilar va metodistlar uchun innovatsion o‘quv dasturlarini yaratish, dars jarayonini boyitish va bolalar bilan samarali muloqot usullarini ishlab chiqish bo‘yicha ilmiy-amaliy tavsiyalarni ham taqdim etadi. Kirish qismida ta‘kidlanishicha, til o‘rganish jarayonida immersiv texnologiyalarni qo‘llash bolalarning nutqiy va lingvistik rivojlanishini tezlashtirish, ularning kommunikativ va ijtimoiy ko‘nikmalarini mustahkamlash, shuningdek, pedagogik jarayonni innovatsion va qiziqarli qilish imkonini beradi. Shu nuqtai nazardan, ushbu tadqiqot maktabgacha ta‘lim muassasalarida ingliz tilini samarali o‘qitish bo‘yicha ilmiy va amaliy yondashuvlarni takomillashtirishga qaratilgan.

Metodlar. Ushbu tadqiqot maktabgacha yoshdagi bolalarda ingliz tilini o‘qitishda immersiv texnologiyalarni qo‘llashning samaradorligini o‘rganishga qaratilgan bo‘lib, metodik jihatdan bir nechta yondashuv va vositalarni o‘z ichiga oladi. Tadqiqotning asosiy maqsadi bolalarning nutqiy, tinglab tushunish, eslab qolish va kommunikativ ko‘nikmalarini rivojlantirishda virtual haqiqat (VR), kengaytirilgan haqiqat (AR),

interaktiv dasturlar va o'yinlashtirilgan pedagogik metodlarning pedagogik samaradorligini aniqlashdir. Tadqiqotning birinchi bosqichi sifatida empirik yondashuv qo'llanildi. Bu bosqichda maktabgacha ta'lim muassasalaridagi bolalar bilan interaktiv darslar tashkil qilindi. Darslarda VR va AR texnologiyalari orqali bolalar ingliz tilidagi yangi leksik birliklar va ifodalarni o'zlashtirdi, interaktiv dasturlar yordamida esa ularning nutqiy va tinglab tushunish ko'nikmalari mustahkamlandi. Shu bilan birga, o'yinlashtirilgan metodlar bolalarning e'tiborini jalb qilish va ularni faol ishtirokchi sifatida shakllantirishda asosiy rol o'ynadi. Ikkinchi bosqichda sifatli va miqdoriy tahlil metodlari birlashtirildi. Sifatli tahlil orqali bolalarning dars jarayonidagi faoliyati, muloqot uslublari va individual o'rganish strategiyalari kuzatildi va baholandi. Shu bilan birga, miqdoriy tahlil bolalarning test natijalari, nutqiy faoliyat va eslab qolish darajasi asosida statistik ko'rsatkichlar bilan tasdiqlandi. Bu ikki yondashuv birlashtirilishi tadqiqotning ilmiy asoslangan va aniq natijalar berishini ta'minladi. Ushbu tadqiqotda eksperimental yondashuv ham qo'llanildi. Eksperiment davomida bolalar turli interaktiv texnologiyalar bilan ishlashdi, ularning samaradorligi va qiziqish darajasi taqqoslandi. Virtual haqiqat muhitlarida bolalar yangi leksik birliklarni amaliy vaziyatlarda qo'llashga o'rgatildi, kengaytirilgan haqiqat vositalari esa real muhitdagi ob'ektlar bilan bog'lanishni kuchaytirdi. Shu tarzda, pedagogik jarayon har bir bolaning individual xususiyatlari va ehtiyojlarini hisobga olgan holda moslashtirildi. Shuningdek, metodik yondashuvlar sifatida kuzatuv, intervyu va pedagoglarning baholash jarayonlari ham qo'llanildi. Kuzatuvlar orqali bolalarning darsdagi ishtiroki va motivatsiyasi o'rganildi. Pedagoglar va metodistlar bilan intervyular tadqiqot natijalarini tahlil qilish, muammolarni aniqlash va takomillashtirish strategiyalarini ishlab chiqish imkonini berdi. Umuman olganda, ushbu tadqiqot metodikasi bir nechta qatlamli va integrativ yondashuvga asoslangan bo'lib, u bolalarning lingvistik, kommunikativ va motivatsion rivojlanishini kompleks tarzda o'rganishga imkon beradi. Metodlar turli vositalar bilan boyitilgan, bir-birini to'ldiruvchi, interaktiv va immersiv xususiyatlarga ega bo'lib, pedagogik jarayonni innovatsion va samarali qilishga qaratilgan.

Tadqiqot natijalari. Tadqiqot davomida bolalarning interaktiv muhitlarda ingliz tilini o'zlashtirish jarayonidagi faolligi va qobiliyatlari batafsil o'rganildi. Virtual haqiqat va kengaytirilgan haqiqat yordamida tashkil qilingan mashg'ulotlar bolalarning yangi so'zlarni tez o'zlashtirishini va ularni turli situatsiyalarda qo'llash ko'nikmasini sezilarli darajada oshirdi. Interaktiv dasturlar orqali bolalar nutqiy vazifalarni bajarishda aniq va tezkor javoblar bera boshladi, tinglab tushunish va eslab qolish jarayonlarida diqqatni uzluksiz saqlash qobiliyatlari rivojlandi. Bolalarning motivatsiya darajasi dars davomida yuqori bo'ldi, ular mashg'ulotlarga faol ishtirok etib, turli o'yinlar va vizual materiallar orqali yangi ma'lumotlarni qiziqish bilan o'zlashtirdi. Nutqiy va kommunikativ ko'nikmalar doirasida bolalar bir-birlari bilan muloqot qilishni boshladi, yangi so'z va iboralarni o'zaro almashish orqali nutqiy ifodaviylik va tushunishni mustahkamladi.

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, immersiv texnologiyalar har bir bolaning individual o'rganish xususiyatlarini aniqlash va ularga moslashtirilgan pedagogik strategiyalarni ishlab chiqish imkonini beradi. Masalan, vizual yo'nalishda faol bolalar VR mashg'ulotlarida natijalarni yaxshiroq namoyon qildi, tinglab tushunishga e'tibor beradiganlar esa interaktiv audiovizual dasturlarda yuqori natijalarni qayd etdi. Shu orqali pedagoglar bolalarning o'rganish jarayonini individual tarzda moslashtirish va samarali yondashuvlarni tatbiq etish imkoniga ega bo'ldi. Guruhli mashg'ulotlarda bolalar o'zaro fikr almashish, yordam berish va qo'llab-quvvatlash orqali kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirdi. Interaktiv vazifalar bolalarda doimiy qiziqish uyg'otib, o'rganishga bo'lgan ichki motivatsiyani kuchaytirdi. Mashg'ulotlar davomida bolalar yangi so'zlarni faol qo'llash bilan birga, ulardan turli kommunikativ vaziyatlarda foydalana olish ko'nikmasini egalladi. Tadqiqot natijalariga qaraganda, immersiv texnologiyalar bolalarning lingvistik, nutqiy va ijtimoiy rivojlanish jarayonini sezilarli darajada boyitadi. Shu bilan birga, pedagoglar va metodistlar uchun bu yondashuv innovatsion o'quv materiallarini yaratish, mashg'ulotlarni individual va guruh darajasida moslashtirish, hamda bolalarning o'rganishga bo'lgan qiziqishi va faolligini oshirish imkonini beradi.

Xulosa. Tadqiqot natijalari ko'rsatdiki, immersiv texnologiyalar maktabgacha yoshdagi bolalarda ingliz tilini o'rganish jarayonini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqadi. Virtual haqiqat (VR) va kengaytirilgan haqiqat (AR) yordamida tashkil qilingan mashg'ulotlar bolalarning nutqiy faoliyatini kengaytirib, so'z boyligini oshirish va ularni turli kontekstlarda qo'llash ko'nikmasini shakllantirishga xizmat qiladi. Interaktiv dasturlar va o'yinlashtirilgan metodlar bolalarda diqqatni ushlab turish, mustaqil va ijodiy fikrlash, shuningdek, vazifalarni muvaffaqiyatli bajarishga bo'lgan qobiliyatlarni rivojlantiradi. Individual o'rganish uslublarini hisobga olgan holda immersiv texnologiyalardan foydalanish bolalarning lingvistik qobiliyatlarini yanada tezroq va samaraliroq rivojlantirishga yordam beradi. Vizual, kinestetik va auditoriy yo'nalishdagi bolalar uchun moslashtirilgan mashg'ulotlar ularning o'rganish jarayonini qiziqarli va interaktiv qiladi, shuningdek, har bir bolaning ijtimoiy va kommunikativ ko'nikmalarini boyitadi. Shuningdek, immersiv texnologiyalar guruhdagi muloqot va o'zaro hamkorlikni kuchaytiradi. Bolalar darslarda bir-biri bilan fikr almashish, yangi so'z va iboralarni o'rgatish va qo'llash orqali o'z nutqini yanada rivojlantiradi. Interaktiv vazifalar bolalarning motivatsiyasini oshiradi va ularni faol o'rganishga jalb qiladi, bu esa til o'rganish jarayonini doimiy va barqaror qiladi. Tadqiqot natijalari pedagoglar va metodistlar uchun innovatsion o'quv dasturlarini yaratishda, darslarni individual va guruh darajasida moslashtirishda hamda bolalarning o'rganishga bo'lgan qiziqishi va nutqiy faoliyatini oshirishda amaliy yo'l-yo'riq beradi. Shu tariqa, immersiv texnologiyalarni maktabgacha yoshdagi bolalarda ingliz tilini o'qitishda qo'llash nafaqat metodik jihatdan samarali, balki pedagogik innovatsiya sifatida ham yuqori qiymatga ega ekanligi aniqlandi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, interaktiv va immersiv pedagogik yondashuvlar

bolalarning til o'rganish jarayonini yanada boyitadi, ijodiy va kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantiradi, shuningdek, pedagogik jarayonni zamonaviy talablarga moslashtirish imkonini yaratadi. Mazkur tadqiqot maktabgacha ta'lim muassasalari uchun yangi metodik platforma sifatida xizmat qilishi va ingliz tilini o'qitishning sifatini oshirishga hissa qo'shishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Brown, H. D. Principles of Language Learning and Teaching. Pearson, New York, 2020.
2. Crystal, D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge University Press, Cambridge, 2010.
3. Gee, J. P. Learning by Design: Games as Learning Tools. Routledge, London, 2013.
4. Kholmatova, N. Metaphorical Expressions in Uzbek Proverbs and Idioms. Tashkent: Fan, 2015.
5. Moon, R. Fixed Expressions and Idioms in English: A Corpus-Based Approach. Oxford University Press, Oxford, 1998.
6. Sobirov, A. Uzbek Idioms and Cultural Meaning. Samarkand: Samarkand State University Press, 2017.
7. Prensky, M. Digital Game-Based Learning. McGraw-Hill, New York, 2001.
8. Mayer, R. E. Multimedia Learning. Cambridge University Press, Cambridge, 2009.
9. Alqahtani, M. The Effectiveness of VR and AR in Early Childhood Language Learning. International Journal of Emerging Technologies in Learning, 2021.
10. Chen, C. J., & Hsu, S. H. Augmented Reality and Gamification in Preschool English Education. Journal of Educational Technology & Society, 2020.

Ajiniyaz atindagi
NOKIS MAMLEKETLIK
PEDAGOGIKALIQ INSTITUTI
N M P I
1934